

Delegatura w Lublinie
20-079 Lublin, ul. Dolna 3-go Maja 5
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 18 maja 2006 r.

RLU – 61 – 47/05/EW

Decyzja RLU Nr 9/2006

Na podstawie art. 23e ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080), oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18 poz. 172, z 2003 r. Nr 6 poz. 68), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu:

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów opisane w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy wymienionej wyżej, bezprawne działania Pana S. B. i Pana R. B. prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą „Sława“ spółka jawna z siedzibą w P., polegające na takim oznaczeniu wyrobu „Koncentratu pomidorowego wiosennego“ 20%, kl.I, a 70g, które wprowadza konsumentów w błąd, co do jakości wyrobu zadeklarowanego przez producenta w Specyfikacji jakości wyrobu, z uwagi na niewłaściwe cechy organoleptyczne i zawyżoną zawartość skrobi, oraz zawartość kwasu benzoowego i jego soli, co stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153 poz. 1503 ze zm.) i narusza art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11.05.2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 31 poz. 265) oraz wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 kwietnia 2004 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 94 poz. 933 ze zm.) w zakresie dopuszczalności stosowanych dozwolonych substancji dodatkowych,
oraz stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 31 grudnia 2005 r.

Uzasadnienie

Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w L. poinformował Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie, że w wyniku kontroli przeprowadzonej w hurtowni w G. pobrano do badań laboratoryjnych próbki „Koncentratu pomidorowego wiosennego“ 20%, kl. I a 70g wyprodukowanego przez „Sława“ s.j. w P.

Wyniki badań fizyko-chemicznych dokonane w Laboratorium w K. wykazały, że produkt ten nie odpowiada wymaganiom Specyfikacji jakości wyrobu zadeklarowanej przez producenta, z uwagi na niewłaściwe cechy organoleptyczne (gorzko-piekący smak), zawyżoną zawartość skrobi oraz występowanie kwasu benzoowego i jego soli. Koncentrat ten jest wyrobem o zmiennym składzie i odmiennej charakterystyce jakościowej, o czym producent nie poinformował konsumentów poprzez właściwe oznakowanie produktu.

Zdaniem Inspekcji działanie to narusza art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11.05.2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia oraz wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23.04.2004 r. w sprawie dozwolonych substancji dodatkowych i substancji pomagających w przetwarzaniu.

Po analizie przesłanej informacji Delegatura w Lublinie wystąpiła o upoważnienie do Prezesa UOKiK do prowadzenia sprawy ze względu na fakt, że siedziba przedsiębiorcy podejrzanego o stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów nie znajduje się na terenie właściwości miejscowej Delegatury UOKiK w Lublinie.

Po otrzymaniu stosownego upoważnienia zostało w dniu 06 grudnia 2005 r. wszczęte z urzędu, Postanowieniem Nr 223/05, postępowanie administracyjne przeciwko Panu S. B. i Panu R. B. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą „Sława“ s.j. w P. pod zarzutem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na bezprawnym działaniu poprzez takie oznaczenie „Koncentratu pomidorowego wiosennego“ 20%, kl. I a 70g, które wprowadza konsumentów w błąd, co do jakości wyrobu zadeklarowanego przez producenta w Specyfikacji jakości wyrobu, z uwagi na niewłaściwe cechy organoleptyczne i zawyżoną zawartość skrobi oraz występowanie kwasu benzoowego i jego soli, co mogło stanowić naruszenie art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153 poz. 1503 ze zm.), art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11.05.2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz.U. z 2005 r. Nr 31 poz. 265) oraz wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23.04.2004 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 94 poz. 933 ze zm.), a tym samym art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080).

W odpowiedzi na wszczęcie postępowania administracyjnego właściciele „Sława” s.j., zwani dalej „Sława”, stwierdzili że uchybienia wyknięte im przez

Inspekcję Handlową były wynikiem niedopilnowania produkcji i wypuszczenia na rynek wadliwego koncentratu. Był to błąd kierownika produkcji, a wyprodukowany koncentrat był partią próbną, która miała być pakowana w plastikowe pojemniki, a przez nieuwagę została zapakowana w metalowe puszki o wadze a 70g, w których niedozwolone jest używanie konserwantu w postaci kwasu benzoowego i jego soli. Zdaniem „Sława” zapakowano tylko- dane nie podlegające ujawnieniu, sztuk puszek. Obecnie nie produkuje się już koncentratu pomidorowego, ponieważ próbna produkcja nie spełniła oczekiwań producenta, co do smaku produktu. Dodatkowo firma wyjaśniła, że wyprodukowany koncentrat został wysłany do jednego dystrybutora Hurtowni „BAĆ-POL” Sp. z o.o. w Rz.

Przedsiębiorca wskazał, że był to jedyny przypadek w historii firmy polegający na wyprodukowaniu nieprawidłowej partii towaru.

W trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego ustalono, co następuje:

„Sława” Pan S. B. i Pan R. B. spółka jawna są wpisani do KRS pod numerem Przedmiotem działalności Spółki jest produkcja soków z owoców i warzyw, przetwórstwo owoców i warzyw, produkcja przypraw, sprzedaż hurtowa, sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych. Siedzibą firmy jest P.

Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w L. przeprowadził w dniach 11-13.10.2005 r. kontrolę w Hurtowni Artykułów Spożywczych „MN” w G. W trakcie kontroli pobrano do badania próbki „Koncentratu pomidorowego wiosennego” 20%, kl. I, a 70g, którego producentem była „Sława”. Wyniki badań przeprowadzone przez Laboratorium Kontrolno-Analityczne w K. wskazały na smak gorzko-piekący, barwę ceglastą z odcieniem brunatnym, konsystencję przetartej masy. Natomiast badania fizyko-chemiczne wskazały na przekraczające dopuszczalne normy zawartość skrobi i występowanie kwasu benzoowego oraz jego soli.

W związku z tym stwierdzono, że badana partia towaru, z którego pobrano próbki (60 sztuk) nie odpowiada Specyfikacji jakości wyrobu zadeklarowanego przez producenta ze względu na niewłaściwe cechy organoleptyczne i występowanie zakazanych prawem substancji w postaci skrobi, kwasu benzoowego i jego soli, jako elementów konserwujących.

Z informacji uzyskanych od przedsiębiorcy wynika, że w okresie styczeń – wrzesień 2005 r. wyprodukowany koncentrat pomidorowy, także i ta partia zawierająca niewłaściwy skład, został wysłany do hurtowni w L. i Rz. tj. „BAĆ-POL” Sp. z o.o. Oddział w L. i „BAĆ-POL” Sp. z o.o. w Rz. Do L. ogółem w 2005 r. wysłano- dane nie podlegające ujawnieniu, sztuk puszek po 70g, a do Rz. sztuk puszek. Hurtownie te rozprowadzały otrzymany towar do dalszych hurtowni, a te kierowały go do sprzedaży detalicznej dla

konsumentów. Po uzyskaniu informacji o nieprawidłowym składzie towaru w miesiącu październiku 2005 r. hurtownie zrezygnowały ze współpracy ze „Sławą” i w okresie październik – grudzień 2005 r. prowadzono akcję wycofywania towaru z rynku. Protokół z kontroli Sanepidu w Hurtowni w Rz. potwierdził w dniu 28.11.2005 r. brak towaru w magazynie, natomiast w Oddziale w L. wycofywanie towaru zakończono w miesiącu grudniu 2005 r.

Art. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153 poz. 1503 ze zm.) wprowadza kategorię czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na takim oznaczeniu towaru, które może wprowadzać klientów w błąd między innymi, co do jakości i składników. Natomiast art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz.U. z 2005 r. Nr 31 poz. 265) stanowi, że informacje zamieszczone przez producenta na opakowaniu jednostkowym środka spożywczego przeznaczonego bezpośrednio dla konsumenta nie mogą wprowadzać konsumenta w błąd w zakresie charakterystyki środka spożywczego, w szczególności odnośnie jego rodzaju, właściwości, składu, ilości, źródła lub miejsca pochodzenia.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 kwietnia 2004 r. w sprawie dozwolonych substancji dodatkowych i substancji pomagających w przetwarzaniu (Dz.U. z 2004 r. Nr 94 poz. 933 ze zm.) określa dozwolone substancje dodatkowe i substancje pomagające w przetwarzaniu, używane do środków spożywczych, warunki ich stosowania, a także zakres informacji podawanych na opakowaniu dla konsumenta. Rozporządzenie to nie dopuszcza dodatku kwasu benzoowego i jego soli do koncentratu pomidorowego, jako środka konserwującego przy pakowaniu towaru w metalowe puszki.

W niniejszej sprawie Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 23a ust.1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080) przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

Art. 23a ust. 2 stanowi natomiast, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Dla uznania określonego działania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie takie musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów. Oceny zakwestionowanego działania należy dokonać w kontekście działania bezprawnego, o którym mowa w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jako niezgodnego z obowiązującym porządkiem prawnym lub dobrymi obyczajami.

W niniejszej sprawie postawiony przedsiębiorcy zarzut, aby mógł być skutecznie oceniony w ramach art. 23a ust. 1 i 2 musi spełniać przesłanki:

1. naruszać zbiorowy interes konsumentów,
2. być działaniem bezprawnym,
3. stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Pierwsza przesłanka jest spełniona, gdy dane działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości, gdyż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów... chroni interesy nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować, jest to zjawisko o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszym postępowaniu administracyjnym. Działania „Sława” polegające na wprowadzeniu do obrotu towaru w postaci „Koncentratu pomidorowego wiosennego” 20%, a 70g Kl. I skierowane są do z góry nieokreślonej liczby konsumentów poprzez zaoferowanie im towaru, który jest powszechnie wykorzystywany, jako środek spożywczy w przygotowywaniu różnego rodzaju potraw na bazie pomidorów, szczególnie w okresie, gdy brak jest na rynku tych owoców. Towar ten wyprodukowany i oznakowany przez „Sława” trafił do hurtowni, a stamtąd był kierowany do innych hurtowni i sprzedaży detalicznej, a tym samym do z góry nieokreślonego kręgu odbiorców zainteresowanych nabyciem tego towaru w sieciach detalicznych i wykorzystaniem go w gospodarstwach domowych. Towar nabyli w 2005 r. konsumenci dokonujący zakupu koncentratu firmy „Sława”, ale z towaru ten do momentu jego wycofania z rynku mogli nabyć także inni konsumenci. W związku z tym krąg osób, który został już dotknięty stosowaną praktyką i którego taka praktyka mogła dotknąć jest nieograniczony, nie możliwy z góry do określenia, a tym samym spełnia warunki zbiorowego interesu konsumentów. Należy zatem uznać, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów.

Obowiązek informowania partnera o istotnych (z jego punktu widzenia) okolicznościach dotyczących kontraktu, jego przedmiotu i treści, a także powinność czynienia tego w sposób prawdziwy, rzeczowy i kompletny - jest cechą generalną prawa umów i wypływa z obowiązku lojalnego kontraktowania. Kontrahentem konsumenta jest zawsze zawodowiec, profesjonalista. Od znawcy, profesjonalisty wymaga się więcej aniżeli od laika. Znaczący musi być kompetentny tzn. reprezentować odpowiedni poziom wiedzy, aby mógł udzielać informacji, udzielając jej musi zachować się odpowiednio starannie, tak aby poziom informacji udzielonej odpowiadał tej wiedzy, odniesionej do konkretnej sytuacji.

Zdaniem doktryny z chwilą zainicjowania wzajemnych kontaktów pomiędzy profesjonalistą, a konsumentem (moment, gdy oferta, czy reklama dociera do

konsumenta bezpośrednio przed podjęciem przez niego decyzji o zawarciu umowy- kupna towaru) następuje największe natężenie obowiązków profesjonalisty wobec konsumenta. Dotyczy to konieczności udzielenia tych informacji, które są niezbędne dla świadomego dokonania wyboru i podjęcia decyzji o wdaniu się w transakcję przez konsumenta. Ten właśnie moment jest miarodajny dla oceny, czy kontrahent konsumenta wywiązał się ze swych powinności (co do przedmiotu, treści i adekwatności informacji). – *Ewa Łętowska „Prawo umów konsumenckich”, 2 wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck, 2002.*

Źródłem informacji, jakie uzyskuje konsument o towarze, produkcie są przede wszystkim wszelkie informacje pisemne dołączone do towaru, w tym informacje o jego składzie, jakości i właściwościach.

Nie ulega wątpliwości, że treść tych informacji powinna być rzetelna, prawdziwa i pełna, a skład towaru powinien odpowiadać wymaganiom jakie stawiają temu towarowi przepisy prawa w postaci dopuszczalnych składników do używania przy produkcji towaru takich, jak składniki konserwujące, poprawiające smak, zapach, wygląd, w tym wymagania stawiane przez obowiązujące normy techniczne i jakościowe. W zakresie środków spożywczych, jak wskazano w części ustalającej niniejszej decyzji, funkcjonują szczegółowe regulacje prawne w postaci ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz. U. z 2005 r. Nr 31 poz. 265) i rozporządzenia Ministra Zdrowia określające dopuszczalne do używania substancje przy produkcji środków spożywczych. W przypadku niniejszej sprawy przepisy prawa nakładają na producenta środka spożywczego, a takim jest koncentrat pomidorowy, określone obowiązki informacyjne i nie dopuszczają możliwości zastosowania przez producenta kwasu benzoowego i jego soli przy produkcji koncentratu pomidorowego pakowanego do metalowych puszek, a także określają dopuszczalną zawartość skrobi w tym towarze. Producent środka spożywczego przed uruchomieniem jego produkcji sporządza Specyfikację jakości wyrobu, w której deklaruje jego skład, właściwości jakościowe, ciężar, zgodność z normami. Informacja o tym zawarta jest także na opakowaniu produktu.

W przypadku przedmiotowego koncentratu pomidorowego deklarowane przez producenta właściwości i jakość nie potwierdziły się w badaniach towaru przeprowadzonego w specjalistycznym laboratorium.

Produkt posiadał niezgodną z Polską Normą (PN-90/A-75101/10 pkt 2) zawartość skrobi oraz niedopuszczalną zawartość kwasu benzoowego i jego soli. Obecność tego ostatniego w środku spożywczym dodatkowo narusza rozporządzenie Ministra Zdrowia, o którym mowa wyżej.

Stwierdzone uchybienia naruszają także ustawę o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.... . Tym samym należy uznać, że działania te są bezprawne, bowiem naruszają przepisy prawa wskazane wyżej.

Przedstawiony w niniejszej decyzji stan faktyczny wyczerpuje również dyspozycję w art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153 poz. 1503 ze zm.) - Czynem nieuczciwej konkurencji jest takie oznaczenie towaru lub usług, albo jego brak, które może wprowadzać konsumentów w błąd, co do pochodzenia, ilości, jakości, składników, sposobu wykonania, przydatności, możliwości zastosowania, naprawy, konserwacji lub innych istotnych cech towaru albo usług, a także zatajenie ryzyka, jakie wiąże się z korzystaniem z nich.

Produkt wprowadzony na rynek opatrywany jest nie tylko znakiem towarowym czy wskazaniem producenta, ale istotne są także informacje, które muszą być na nim umieszczone. W ten sposób klient – konsument dowiadyuje się np. o podstawowych właściwościach towaru. Wprowadzenie w błąd może polegać na niewłaściwym oznaczeniu składników towaru. Chodzi tu o informacje towarzyszące zarówno produktom spożywczym, jak i innym. Do składników zalicza się surowce wchodzące w skład gotowego wyrobu w postaci naturalnej, jak i chemicznej. Szczegółowe przepisy prawa wskazują zakres i dopuszczalność tych składników. - *(Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – Ewa Nowicka, Michał du Vall, wydanie 2, Lexis Nexis W-wa 2005 r., str. 100 i 107).*

Wobec faktu błędnego oznaczenia przez producenta, profesjonalistę, jakim jest „Sława”, oferowanego towaru, konsumenci nabywali go w przekonaniu, że jest to produkt pełnowartościowy, o składzie deklarowanym przez producenta na opakowaniu. Tymczasem okazało się, że informacje te są nieprawdziwe i niezgodne z faktyczną zawartością produktu i jego właściwościami wymaganymi stosownymi przepisami prawa.

Naruszenie tych przepisów prawa stanowi także o bezprawności działań przedsiębiorcy.

Skoro przeprowadzone analizy i badanie organoleptyczne wykazały inny skład surowcowy i właściwości środka spożywczego – Koncentratu pomidorowego, wiosennego 20%, a 70g Kl. I, którego producentem była „Sława” od faktycznie deklarowanych przez tego przedsiębiorcę, należy uznać, że takie działanie było bezprawne i wprowadzało konsumentów w błąd. Bezprawność działania stanowi naruszenie zbiorowego interesu konsumentów. Działaniem naruszającym zbiorowe interesy konsumentów jest także stosowanie czynów nieuczciwej konkurencji, o których mowa w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji... . W tym przypadku przedsiębiorca swoimi działaniami wyczerpał dyspozycję art. 10 ust. 1 wskazanej ustawy. Tym samym naruszył art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów... .

Fakt przyznania się przez właścicieli „Sława” do wprowadzenia konsumentów w błąd nie może być jednak okolicznością uzasadniającą odstąpienie Prezesa UOKiK od oceny tej sprawy pod kątem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Ze względu na fakt, że w materiałach niniejszej sprawy firma, w sieci, której rozprowadzany był produkt będący przedmiotem postępowania wykazała, że po uzyskaniu informacji o niezgodności towaru z przepisami prawa podjęła niezbędne działania, które doprowadziły do jego wycofania z rynku z dniem 31.12.2005 r. (ściągnięto niesprzedane partie towaru do magazynów hurtowni) należy uznać, że na dzień wydawania przedmiotowej decyzji nie ma możliwości, aby towar ten znajdował się jeszcze w sprzedaży.

Wobec powyższego przyjęto dzień 31 grudnia 2005 r., jako dzień zaniechania stosowania zarzucanej praktyki.

Tym samym należało orzec, jak w sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. od decyzji Prezesa UOKiK przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa UOKiK - Delegatura w Lublinie.

Otrzymuje:

„Sława” Spółka Jawna

Pan S. B.,

Pan R. B.

P.

Decyzja została podpisana z upoważnienia Prezesa UOKiK przez dyrektora Delegatury UOKiK w Lublinie – Ewę Wiszniowską.